

«9/8» 01 березня 2022 року

Шановні колеги, друзі!

Членство в МСЛН є почесним та вибороним правом нотаріальної спільноти кожної країни, яка понад усе цінує людські цінності та права, готова слідувати заповідям та даним присягам, сповідує гуманізм, розвиток, мир та стабільність.

Українські нотарі своєю чесною працею та у відповідності до всіх високих вимог МСЛН здобули таке право і з гордістю дотримуються та впроваджують принципи латинського нотаріату.

Як вам відомо, з 24 лютого 2022 року Україна вимушена боронити себе від окупаційних загарбницьких посягань сусідньої держави - агресора Російської Федерації.

Ворожі війська попрали всі принципи міжнародного права, нехтують загальнолюдськими цінностями та зневажають право наших громадян на суверенність і самовизначення. В хід йде зброя, яка знищує будівлі, інфраструктуру, наражає Європу на екологічну катастрофу, а найважливіше — вбиває мирних незброєних людей. Серед жертв є діти.

Такі дії окупанта ми кваліфікуємо як терористичні.

Наразі весь народ України вимушений захищатись. Ставати до лав збройних сил, йти до територіальної оборони, надавати до допомогу постраждалим, займатись волонтерською діяльністю. Всі нотаріуси України долучились до патріотичного руху.

Раніше, єдиною зброєю українського нотаріуса були його знання, папір та перо. А зараз нотаріуси боронять державу зі стрілецькою зброєю, під загрозою обстрілів вчиняють невідкладні нотаріальні дії для виїзду за межі України жінок з дітьми, перевозять архів з розбомблених приміщень, скеровують членські внески на допомогу збройним силам України.

Весь світ висвітлює ситуацію в Україні. Не можна залишитись осторонь того, що відбувається. Весь світ підтримує Україну: коштами, санкціями стосовно агресора, зброєю, гуманітарною допомогою. Світ визначився, що правда на нашій стороні, а загарбник має бути ізольований від цивілізаційних благ та цінностей.

Держава Україна розірвала дипломатичні зв'язки із Російською Федерацією. Нотаріуси України підтримують такий курс припинення взаємовідносин із країною, яка несе загрозу миру.

Питання взаємовідносин із Російською Федерацією обговорюється на всіх світових платформах. Агресор позбавляється права голосу та членства в міжнародних організаціях.

Також слід зазначити, що на превеликий жаль у агресора є спільник, який не просто підтримує загарбницьку політику, а ще й допомагає і сприяє. Це Республіка Білорусь. Публічна риторика очільника Білорусі свідчить про те, що вони із Росією є спільниками у злочинах проти народу України. Достеменно встановлено, що частина військових літаків РФ злітає з аеродромів Білорусі, частина літальної зброї запускається по містам України також з Білорусі.

Враховуючи викладене, дозвольте звернути увагу країн-членів МСЛН на нашу позицію: зараз не час мовчати, треба говорити та приймати важливі рішення. Рішення, які сприятимуть ізоляції агресорів та покажуть світу, що нотаріат виступає за мир і людські цінності. Рішення, які більшість країн вже прийняла на всесвітньому політичному рівні.

Нотаріат є невід'ємною складовою існування держави. Більш того, нотаріат наділений авторитетом та певною силою, завдяки яким має можливість висловлювати громадянську позицію та вчиняти дії щодо впливу на об'єктивне сприйняття ситуації, а також роз'яснення правових наслідків тих чи інших дій та рішень. Своєю превентивною функцією діяльність нотаріуса забезпечує впевненість і правову безпеку та, цілком очевидно, що вона здійснюється з урахуванням норм етики. Цінність правової впевненості та правової безпеки є засобом для досягнення кінцевої мети закону: справедливості. І саме тому етика є непорушною вимогою.

Починаючи з часу свого заснування у 1948 році, Міжнародний союз нотаріату (UINL - МСЛН) встановив ряд цінностей і принципів, що дозволили представити нотаріат як інститут, який є частиною правової системи держави, і які визначають спосіб буття і дій нотаріусів. Отже, відокремити нотаріусів від держави неможливо, тобто відповідальність за злочинні дії держави, на нашу думку, покладається в тому числі і на нотаріусів цієї держави.

Відповідно до ст. 8 Кодексу етики та правил організації нотаріатів нотаріус присягає на вірність державі, яка дарувала йому представництво державної влади, і повинен здійснювати передані йому державні повноваження віддано і гідно. Чи не загрозовано співпрацювати із професійною спільнотою, яка працює під присягою агресора, загарбника, терориста?

Крім того, слід нагадати, що загарбницька політика Російської Федерації почалась не зараз, вона триває вже 8 років, протягом яких апетити агресора щодо зазіхання на територіальну цілісність України тільки збільшуються.

Так, в 2014 році відбулась анексія Криму та захоплення частини територій Донецької і Луганської областей України. Після цього, 21 травня 2014 року особи, які здійснювали приватну нотаріальну діяльність та обіймали посади державних нотаріусів на території міста Севастополя і призначені на посади нотаріусів Російської Федерації (далі - РФ), створили Нотаріальну палату міста Севастополя, яку 07 червня 2014 року було включено до складу Федеральної нотаріальної палати Російської Федерації.

4 червня 2014 року особи, які здійснювали приватну нотаріальну діяльність та обіймали посади державних нотаріусів на території Автономної Республіки Крим і призначені на посади нотаріусів Російської Федерації, створили Нотаріальну палату Республіки Крим, яку також 07 червня 2014 року було включено до складу Федеральної нотаріальної палати Російської Федерації.

Згідно з преамбулою Кодексу етики та правил організації нотаріатів (далі – Кодекс етики МСЛН) цей «уніфікований закон» можна вважати моделлю кодексу держави – члена МСЛН. Ст. 1 Кодексу етики МСЛН наголошує, що «умови, що містяться в цьому кодексі, є зразковою правовою системою етики для нотаріатів – членів МСЛН **і повинні бути перенесені до національного законодавства, що регулює нотаріальну діяльність**».

Так, на виконання зазначеної ст.1 Кодексу етики МСЛН, Україною у внутрішньодержавному законодавстві (ст. 5 Закону України «Про нотаріат») встановлено, що нотаріус зобов'язаний здійснювати свої професійні обов'язки відповідно до цього Закону і **принесеної присяги**, дотримуватися правил професійної етики.

Для реалізації вимог Закону України «Про нотаріат», зокрема ст. 5, були розроблені Правила професійної етики нотаріусів України, затверджені Наказом Мініюсту 04.10.2013 року №2104/5.

Слід звернути увагу, що особи, які здійснювали приватну нотаріальну діяльність та обіймали посади державних нотаріусів на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя і призначені на посаду нотаріуса Російської Федерації, не склали з себе повноважень нотаріусів України, при цьому прийняли присягу нотаріусів РФ, відповідно до ст. 14 Основ законодавства Російської Федерації про нотаріат, чим порушили присягу нотаріусів України та Правила професійної етики нотаріусів України, а саме:

- вимоги п.2 розділу III в частині недотримання принципу законності, на якому ґрунтується професійна поведінка нотаріусів України;
- вимоги п.7 розділу III в частині підриву престижу нотаріальної професії;
- вимоги п.1 розділу IV в частині порушення присяги нотаріуса;
- вимоги розділу VI в частині надання юридичної допомоги шляхом незаконних дій та вчинення незаконних дій;
- вимоги розділу X в частині проведення діяльності, здатної негативно вплинути на здійснення професійних обов'язків нотаріуса, неутримання від вчинення дій, які можуть зашкодити професійній діяльності нотаріуса, підриву довіри та престижу професії в суспільстві.

Більш того, зазначені особи здійснюють свою діяльність за законодавством країни-окупанта на окупованій українській території, що підтверджується відповідними резолюціями Генеральної Асамблеї ООН та ПАРЄ. Слід підкреслити, що стосовно зазначених осіб Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату України прийнято рішення про позбавлення їх свідоцтв на право зайняття нотаріальною діяльністю, тобто за особливо жорсткі порушення, застосовані особливо жорсткі санкції (ст.ст. 57, 58 Кодекс етики МСЛН).

Визнавши та прийнявши утворені кримську та севастопольську нотаріальні палати (до їх складу увійшли нотаріуси, що порушили присягу та правила

професійної етики), Федеральна нотаріальна палата, так само як і сама РФ, стала учасником порушення норм міжнародного права та власної Конституції Російської Федерації, зокрема ч.4 ст.15, ч.1 ст.17 та ч.2 ст. 67.

Створення на окупованій території системи нотаріату, підпорядкованої Федеральній нотаріальній палаті, не відповідає нормам етики та моралі і всебічно сприяє порушенню присяги та етики нотаріусами іншої країни.

Щоденно, з кожною нотаріальною дією, такими нотаріусами порушуються наступні умови здійснення нотаріальних функцій, визначених Кодексом етики МСН, а саме:

- п.5.1 ст.5: поведінка таких нотаріусів спричиняє втрату довіри громадян до нотаріальної установи, або ж суперечить гідності Нотаріату;

- п.5.2 ст. 5: нотаріуси порушують закон та не уникають шахрайського обману закону і наносять шкоду особам, оскільки всі нотаріальні дії, які не відповідають законам України на території окупованої Автономної Республіки Крим, є нікчемними;

- п.5.3 ст.5: порушується неупередженість, оскільки пропонують свої поради як кваліфіковані фахівці, що не відповідають законодавству України;

- п.5.5 ст.5: порушується повага до основних прав, зокрема в частині дотримання нотаріальної таємниці (архіви, що ними були сформовані під час перебування їх у статусі нотаріусів України та є державної власністю України, так і не передані ними у відповідні українські установи. Доступ до них мають організації, які не мають на це права згідно з законодавством України. В той же час нотаріуси та інші громадяни України, які знаходяться на материковій частині території України, не мають доступу до цих архівів, чим порушуються їхні права та інтереси.

Федеральною нотаріальною палатою порушені вимоги ст. 7 Кодексу етики МСЛН, зокрема в частині **обов'язку дотримуватися та гарантувати виконання положень цього Кодексу.**

Ще раз наголошуємо, що нотаріат є складовою системи національного права. Нотаріуси Російської Федерації не можуть залишатись нейтральними під час загарбницьких дій своєї держави, розв'язування війни, військового вторгнення на територію незалежної України, виконання законів, прийнятих нелегітимною Державною Думою РФ, обраною 18 вересня 2016 року. Відповідно до п.4 Резолюції ПАРЄ 2132 (2016) «Політичні наслідки російської агресії в Україні» що стосується Криму, Асамблея знову засуджує незаконну анексію півострова і його триваючу інтеграцію в Російську Федерацію, що є порушенням норм міжнародного права і Статуту Ради Європи (ETS № 1). Вона шкодує, що, незважаючи на триваючу відмову міжнародного співтовариства визнати анексію Криму Російською Федерацією і застосування різних видів санкцій проти Російської Федерації і громадян Російської Федерації, становище в області прав людини на півострові продовжує погіршуватися.

У зв'язку з тим, що Федеральна нотаріальна палата є членом Міжнародного союзу нотаріату (МСЛН), на неї поширюються вимоги статуту Союзу.

Так, відповідно до пп. а ст. 2 Статуту МСЛН, **завданням** МСЛН є **просування і застосування фундаментальних принципів системи нотаріату латинського типу, а також принципів нотаріальної етики.**

Підпунктом б п. 3.3 ст. 3 Статуту передбачено, що членство в МСЛН втрачається: **за рішенням Асамблеї за наявності серйозних підстав, пов'язаних з метою і діяльністю, а також з дотриманням цього Статуту.**

Враховуючи викладене, дотримуючись положень Кодексу етики та правил організації нотаріатів, правил та принципів латинського нотаріату, задля забезпечення правопорядку та непорушності людських прав та цінностей, норм міжнародного права, ми наполягаємо на прийнятті таких рішень держав нотаріатами-членами МСЛН в якості заходу реагування на злочинні загарбницькі дії країни — агресора Російської Федерації та її держави — співника Білорусії:

- скасувати заплановані заходи з Нотаріальними палатами РФ та Білорусі;
- блокувати участь представників Нотаріальних палат РФ та Білорусі, їх членів, в будь-яких онлайн чи оф-лайн заходах міжнародних організацій;
- виключити Нотаріальні палати Російської Федерації та Білорусі з членства у Союзі та участі в діяльності органів управління МСЛН.

На захисті прав та інтересів громадян не може бути держава, яка порушує норми закону, норми моралі та етики, міжнародні норми та ставить в пріоритет тільки своє бажання-знищити український народ. Не місце в латинському нотаріаті державі, яка змушує людей покидати свої домівки, своїх рідних та свою країну. Нотаріат-єдина спільнота, яка непохитно виконує норми закону, захищає націю та не руйнує цілісність держави.

Просимо розглянути це питання як термінове. Закликаємо до висловлення чіткої позиції. Наполягаємо, що всі прийняті рішення щодо ізоляції агресорів матимуть суспільно корисну мету та сприятимуть непорушності миру і правопорядку.

**СЛАВА УКРАЇНІ!
ГЕРОЯМ СЛАВА!**

Президент

Володимир МАРЧЕНКО